

Jövő idő

Bármennyire is divatban volt még az elmúlt esztendőben az olvasóval együtt érző siránkozó újságírás, a magyar gazdaság nagyon sok tekintetben siker-
évének minősítheti az 1998-as esztendőt. A növekedési ütem európai uniós átlag feletti – az év első kilenc hónapjában 5,6 százalékkal emelkedett a bruttó hazai termék, a GDP –, valamint erőteljesebben csökkent az infláció, mint azt a Horn-kormány vagy az Orbán-kormány jósolta, esetleg a jövőbelátó gazdaságkutatók prognosztizálták. Tizenhárom százalékkal bővült az ipari termelés, mérséklődött a munkanélküliség, javult a bérek vásárlóértéke, a háztartások fogyasztása pedig több mint három százalékkal emelkedett. A vártnál gyorsabban bővült az export, ráadásul a magyar kivitel közel háromnegyede az EU országában talált piacra, s az export dollárban mért növekedése huszonöt százalékos. Több mint másfél milliárd dollárral csökkent a nettó külföldi adósságállomány, s ami még ennél is fontosabb, a törlesztőrészeket fizetése egyre kisebb hányadát jelenti a felhalmozott jövedelemnek. Működött a forint csúszóleértékelése, hozzájárult a pénzromlás folyamatos mérséklődéséhez, s üteme az új esztendő első hónapjában már csak harmada az 1995 márciusinak, azaz januártól mindössze 0,6 százalék. Ehhez képest elég panaszkodásra sikerült az elmúlt esztendő.

Kalapot kell tehát emelni a régi hatalom előtt, amely nem puhította fel a költségvetést a választások közeledtével, de nem is kell még rögtön visszatenni a fejjedőt, hiszen az új kormány sem tartotta be ígéreteit, már ami az osztogatást illeti. A mostani vezetés tanulékony, s az önbizalomból sincs hiány. Hamar belátták például, hogy a hét százalékos idei növekedés csak illúzió, s nem kell a múltat, azaz a forint csúszóleértékelését végképp eltörölni, mint azt a kisebbik koalíciós párt első embere hirtelen felindulásában óhajtotta. Azt is csak néhány napig gondolták komolyan, hogy az orosz válság nem gyűrűzik majd be, valamint az EU-nak kellene hozzánk igazodni és nem fordítva. Ahhoz viszont már kellett egy kis idő, hogy ráébredjenek arra az alapvető igazságra, miszerint, ha minden réteget, társadalmi csoportot, korosztályt és felekezetet, „Békést és Baranyát” egyformán támogatnak, akkor senkit sem támogatnak. Így estek el az öregek a nyugdíjmelésnél, botlottak meg a fiatalok azzal, hogy a kormány az egyik kezével adott, a másikkal meg elvett, bár a kettőt közel sem ugyanakkora hangerővel kommunikálta. A szakértők szerint – beszéljen is bármiről a politika – a GDP-többlet újraelosztásakor a magasabb jövedelműek, a gyermekes közép- és felső-
osztály-béli családok kerülnek előnyösebb helyzetbe. Ami pedig az önbizalmat illeti, túl a vezércserék vitatott voltán, valamint azon, hogy a kormány sok esetben egész egyszerűen nem válaszol a feltett kérdésekre, pénzügyminiszterünk szerint a világ legstabilabb gazdaságának minden eddigénél jobb költségvetését sikerült összehoznia 1999-re. Isten őket úgy segítse! Ellen-drukkerek nélkül is lesz dolga a kormánynak bőven.

Magyarország a legfejlettebb öt térségbeli ország között éllovas, hiszen egyedülként sikerült neki a takarékosági csomaggal párhuzamosan, a piacgazdasági reformok következetes végigvitelével kivezetni a gazdaságot a súlyos válságból. Ezt nem a régiek, s nem is az újak mondják, hanem a Die Presse osztrák konzervatív napilap írta, nem is olyan régen. Olyan veszély egyenlőre persze nem fenyeget, hogy kisebb közteret neveznek el Bécsben a Bokros-csomag névadójáról, s arról sem tudunk, indíthat-e szerényebb rovatot ex-pénzügyminiszterünk a lapban, de a rendszerváltás utáni magyar gazdaságtörténetből egyre kihagyhatatlanabb. Járai-pakkról egyelőre még nincs hír, de ha lesz is, már csak kisebb lehet a dőzs, s így utána a köztér, a rovat és a tankönyvfejezet is.

Kacis András

• Egyre ötszázharminc jut Új Pannon „vezér”

• Budapest (MTI)

A Pannon GSM Rt. mobil-távközlési vállalat legutóbbi igazgatósági ülésének döntése értelmében december második felétől a norvég Bjorn J. Flakstad tölti be a vezérigazgatói posztot.

Az igazgatósági ülésen az igazgatósági elnöke, a norvég tulajdonos – a 23,43 százalékkal bíró Telenor – képviselője Arve Johansen átadta posztját a legnagyobb részesedéssel tulajdonos: a 45 százalékkal rendelkező, holland KPN Telecomot képviselő Joop Volkersnek. Joop Volkers tavaly tavasz óta megbízott vezérigazgatója volt a Pannon GSM-nek.

A Pannon GSM 1998-ban – mintegy 140 ezerrel – 400 ezer fölé növelte előfizetői számát. A cég üzleti eredménye – az előzetes adatok szerint – 80 százalékkal nőtt 1998-ban az elmúlt évhez képest, s elérheti és a 60 milliárd forintot.

A Pannon GSM 1998-ban 80 millió dollárt – a szolgáltatás 1994-es megkezdése óta pedig összességében közel 500 millió dollárt – fordított hálózata fejlesztésére. A Pannon GSM 760 főt foglalkoztat, s egy dolgozóra 530 előfizető jut. 1997 végén egy dolgozóra 450 előfizető jutott.

A Pannon GSM holland, norvég, finn, dán és magyar tulajdonban van. A külföldiek a részvények 74,99 százalékát birtokolják közvetlenül. A 25,1 százalékot kitevő magyar részesedés a külföldi tulajdonosok magyarországi leányvállalatai, illetve a Mediatel Rt. kezében van. A részvények 15,2 százalékát birtokló Mediatel Rt.-t a közel-múltban a holland KPN megvette. A KPN – korábbi nevén PTT Telecom BV – közvetlen és közvetett részesedése összességében 45 százalékra nőtt – beleértve a PTT Telecom Hungaria Kft. 2,69 százalékos részesedését is.

EGY SZÁZALÉK

Benne:

Közlekedés
Kommunikáció
Devizaárfolyam
Heti gazdaság

• Feléled-e téli álmából a szegedi kikötő? Arccal a vízi út felé

Téli csend. Így búcsúzott az óévtől a medencés kikötő. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Nem a Jugoszlávia el-
len elrendelt és 1996-
ban feloldott ENSZ-em-
bargó a legfőbb oka a
szegedi medencés kikötő
kihasználatlanságának.
A tiszai hajózást
hiába szabályozza Ju-
goszláviával kétoldalú
egyezmény, száz kilo-
méteres távolságra nem
éri meg vízen szállítani.

Ha a Tisza valóban Sze-
ged főutcája, ahogy a mon-
dás tartja, akkor a Szőke
Tisza elnevezésű diszkóha-
jó városképi jelentőségű.
Elég egy pillanatra behun-
ni a szemünket: harminc fo-
kos kánikula, monokininben
napozó lányok, a Tisza-par-
ton lassan, nagyon lassan
korzózó, kissé idősödő
urak, akik fejüket rendre
egyfelé fordítják. Naná,
hogy nem a várat nézik, il-
letve azt a földszintes épü-
letet, ami abból maradt.

A Szőke Tisza ilyenkor a
medencés kikötőben pihen.
1988 óta van ez így, addig
Tápén vésztele át a fagyó-

kat. Hattastelepnél már la-
tyakon csúszkálók, a vastag
jégpáncélt veri az eső. Ha-
marosan feltűnik a Szőke
Tisza kéménye, mellette az
úszóházak, szépen össze-
zsúfolva. A hajók nem him-
bálóznak a vízen, a téli, me-
dencésnek nevezett kikötő
be van fagyva; csak lassan
olvad a plusz két fokban a
jégpáncél. Különböző is,
időről-időre aprítják a jeget,
nehogy kilyukadjon egy-
egy hajó oldala.

A medencés kikötőt a
hajók téli tárolásán kívül
másra nemigen használják.
Igaz, a harmincas évek vé-
gén a tiszai áruforgalom
még jóval meghaladta a 260
ezer tonnát, de a szocializ-
must építő Magyarország,
mint tudjuk, már arccal a
vasút felé fordult, így a fo-
lyami szállítás háttérbe so-
rult. Miután Tito megszűnt
láncos kutyának lenni, két-
oldalú hajózási egyezményt
kötöttünk Jugoszláviával. A
tiszai teherszállítás kérdése
felpörgött: a vízlépcsőrend-
szer megépítésével és a sza-

bályozásokkal a folyó Titel-
től Záhonyig hajózhatóvá
vált. A nyolcvanas évekre
ráadásul a MÁV már nem
mindig tudta kielégíteni az
igényeket.

Szeged városának már az
1968-as rendezési terve is
tartalmazta egy új, meden-
cés kikötő építését, amely a
téli kikötőnek is otthont ad-
na. A kikötő megépült, sőt
1991-ben fedett raktárba-
zissal is bővült, majd egy
évre rá közforgalmú kikötő-
nek nyilvánították. Azon-
ban kitört a délszláv hábo-
rú, az ENSZ pedig embar-
gót rendelt el Jugoszlávia
ellen.

– Nem ez az elsődleges
oka annak, hogy a Tisza,
mint vízi út nem kihasznál-
t – oszlat el egy félreértést
Andó Mihály, az Alsó-Tisza
Vidéki Vízügyi Igazgatóság
osztályvezetője. – Vízen
több száz kilométer távolsá-
gon, és csak nagy tömegű
árut, ezer-ezerötszáz tonnát
érdemes szállítani, ekkora
hajó viszont nem tud halad-
ni a Tiszán. A folyó egyé-
b-

ként sem nemzetközi hajó-
zási útvonal, csupán egy Ju-
goszláviával kötött kétolda-
lú egyezmény szabályozza
a közlekedést.

Megoldás tehát az lenne,
ha a nagy, dunai hajók
számára is „járható” lenne
a Tisza, így a szegedi me-
dencés kikötő olyan orszá-
gok hajóit is fogadhatná,
melyek harmadik orszá-
ból érkeztek. A létesít-
mény infrastruktúrája meg-
felelő, közúton és vasúton
is könnyen elérhető, rak-
tárba- és toronydaru tud-
ná kiszolgálni a szállítókat.
A mozgó daruhoz még ki
kellene építeni a pályát. De
miért építsék ki, ha nincs
remény a helyzet megvál-
tozására.

– Csak remény van arra,
hogy feléled egyszer a sze-
gedi medencés kikötő – ja-
vít ki Andó Mihály. – A ti-
szai hajózást többen igye-
keznek feléleszteni. A vá-
ros és az egész térség érde-
ke, hogy sikerrel járjanak.

Tóth-Szenesi Attila

• Amerikai álom Felhősödik a gazdaság?

• New York (MTI)

Az amerikai gazdaság
idén is növekedni fog, bár
lassabb léptekkel, mint
1998-ban – állítja a Wall
Street Journal legutóbbi
féléves előrejelzésének ki-
dolgozásában részt vevő
54 közgazdász többsége.

A legutóbbi adatok szerint
1998 harmadik negyedében
3,7 százalékos volt az GDP-
növekedés évi szinten – írta a
Dow Jones. Csupán két köz-
gazdász véli úgy, hogy a ta-
valyi erőteljes növekedés
idén megismételhető. Egyi-
kük, Gail Foster, a Conferen-
ce Board piacelemző társaság
vezető közgazdásza szerint
hatalmas árbevételek, ala-
csony kamatlábak és igen
kedvező fogyasztói adatok
várhatók az idei évben. Fos-
ler asszony szerint az ameri-
kai GDP-növekedés évi szint-
ten 3,8 százalékos, míg a má-
sodik negyedévben 3,3 száza-
lékos lesz.

Több más közgazdász szer-
int felhők is várhatók a hori-
zonton. Szerintük a gazdaság
több tényező következtében is
gyengülni fog. Ezek: a nem-
zetközi pénzügyi válság, a
tőzsdei korrekció, a fogyasz-
tói kiadások lassulása, a csök-
kenő vállalati nyereségek, az
egyszműgyű olajárak, ame-
lyek recesszót és/vagy hábo-
rús konfliktust idéznek elő a
Közel-Keleten, a 2000. év
számítógépes átállásának
problémája és a kereskedelmi
ellenségeskedések.

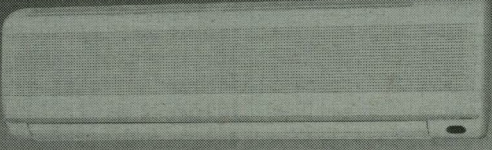
Robert Brusca, a Nikko
Securities Co. vezető közgaz-
dásza szerint számos zavaró
tényező alapján várható, hogy
az előrejelzéseket túlhaladják
az események. A közgazdász
szerint az első negyedévben a
GDP-növekedés 0,8, a máso-
dikban pedig 1,0 százalékos
lesz.

Még néhány pozitív fejle-
mény, így az olajárzuhanás is
kedvezőtlen hatással járhat.
Számos gazdaság az olaj- és
más nyersanyagárak alakulá-
sától függ. Az olajbevétel
csökkenését a valutakészletek
csökkenése követi, a csökke-
nő valutakészletek pedig a
nemzeti valuta leértékelésé-
vel és az általános gazdasági
zavar fokozódásával járnak –
vélte Mark Zandi, a Regional
Financial Associates közgaz-
dásza.

ADÓNAPTÁR		Január
5-én	Gyakorított áfa bevallása	Az áfa fizetési kötelezettség gyakoribb áfaengedély alapján
10-én		Kifizető osztalékadó fizetési kötelezettsége
12-én		Az előző évi december havi kifizetésekkel a munkáltató, kifi- zető által levont személyi jövedelemadó-előleg. Az egyéni vállalkozó, az őstermelő jövedelemadó-előlegének befizetése.
15-én		Az előző év december hónapjára esedékes adók, támoga- tások különbözete. A fogyasztási adó nettó összegének és előlegének különbözete. Környezetvédelmi termékdíj befize- tési kötelezettsége. Útalap-hozzájárulás befizetési kötelezett- sége. A beszedett idegenforgalmi adó befizetési kötelezett- sége. Sertésállomány-mentesítési hozzájárulás, fogyasztói- ár-kiegészítés, termelésiár-kiegészítés és -dotáció, mezőgaz- dasági és élelmiszer-ipari exporttámogatás igénybevétele. Az előző év utolsó negyedévére esedékes átalányadó, vagy téléles átalányadó-előleg befizetési kötelezettsége.
20-án	Az előző évben havi vagy negyed- éves áfa bevallásra kötelezettek adó- bevallása. A játékadó fizetésére kö- telezettek adóbevallása. A nyomtat- ványforgalmazók adatszolgáltatása.	Az áfakötelezettség befizetése. A havonta fizetők társaságiadó-előlege. Játékadó-befizetési kötelezettsége Munkaadói, munkavállalói járulékok befizetése Turisztikai hozzájárulás, nemzeti kulturális járulékok befizetése
28-án		Fogyasztásiadó-előleg befizetése. Környezetvédelmi termék- díj befizetése
31-én	Adatszolgáltatási kötelezettség teljesi- tése az adókedvezményekre jogosító igazolások kiadásával kapcsolatban.	

Komfort
egész éven át

TOSHIBA

Hűtő-fűtő klímaberendezések
* DÉMÁSZ ártámogatással
* POSTABANK áruhitel konstrukcióval

FŐSZER-ELEKTROPROFIL KFT

 6723 Szeged, Római krt. 23.
Tel.: 421-533, Fax: 421-637
6722 Szeged, Moszkvai krt. 30.
Tel.: 321-676, Fax/üz.r.: 311-136